

RİSK ALMA EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ÜZERİNE NİCEL BİR ARAŞTIRMA: DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

E. Serra YURTKORU, Yrd. Doç. Dr.
syurtkoru@marmara.edu.tr, Marmara Üniversitesi

Pınar ACAR, Arş. Grv.
pinar.akinci@okan.edu.tr, Okan Üniversitesi

Seray Begüm S. TERAMAN, Arş. Grv.
begum_samur@yahoo.com, Aydın Üniversitesi

Özet: Günümüz sosyal bilimler yazınına bakıldığında zaman girşimciliğın ölkeler için desteklenmesi gereken bir olgu olduğu araştırmacılar tarafından ortaya konmaktadır. Bu noktada özellikle çalışma yaşamının başında olan üniversite öğrencilerinin girişimci niyetler taşımaları oldukça önem arz eder (Şeşen ve Basım, 2012). Schumpeter (1934) bir çalışmada girişimcinin risk alıcı olmadığını ve risk alma davranışının hiçbir zaman girişimcilik fonksiyonlarının bir elemanı olmayacağını belirtmiş ve başarısızlığın ekonomik sorumluluğunun girişimciye yüklenemeyeceğini savunmuştur. Diğer araştırmalar ise Schumpeter'in bakış açısından farklı olarak, organizasyonlarda bireylerin risk alma davranışlarının da bir girişimcilik özelliği ve girişimcilerin yaratıcı bir yönü olduğunu öne sürmektedir. Yapılan çalışmalar, örgütlerin içinde yer aldığı karmaşık ve belirsiz çevre şartlarının, girişimcileri risk alarak hareket etmek zorunda bıraktığı sonucunu doğurmuştur (Aloulou ve Fayolle, 2005). Araştırmacılar, belirsizlikten kaçınma düzeyi yüksek olan bireylerin, başarısızlık korkusuyla motive olduklarında, daha az risk alma davranışları içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Literatürden gelen bu bilgilerin ışığında bu çalışma, devlet ve vakıf üniversitesi öğrencilerinin risk alma eğilimleri ve girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmamız İstanbul'da yer alan özel ve vakıf üniversitelerinde bulunan işletme ve mübadelelik fakültelerinde eğitim gören ve girişimcilik eğitiminin verildiği üçüncü ve son sınıf öğrencilerine yönelik gerçekleştirilecektir. Çalışmamızın üniversite öğrencileri üzerinde uygulanması, öğrencilerin iş yaşamına odaklı bir eğitim sistemi içerisinde olmaları ve geleceğin girişimcileri olarak nitelendirilmelerinden dolayıdır. Çalışmamızda anket tekniği kullanılacak olup, kapsamında demografik sorular haricinde 2 ölçek daha kullanılmıştır. Girişimci kişilik ölçeğinden risk eğilimi soruları Hisrich and Peters 1995'den, Girişimcilik niyeti ölçeği ise Linan ve Chen (2009)'dan alınmıştır. Çalışmamızın analiz kısmında, Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) kullanılarak model testi yapılacaktır. Üniversitelerin iş yaşamına yakın bir tablo çizdikleri ve öğrencileri de bu yönde geliştirdiklerini düşünecek olursak, geleceğin girişimcilerinin niyet ve risk düzeylerinin irdelenmesi ve aldıkları girişimcilik eğitiminin ne derece önemli ve uygulanabilir olduğunun ortaya konulması bu çalışmanın amaçları arasında yerini almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Niyeti, Risk Alma Eğilimi, Devlet, Vakıf

RISK TAKING WILLINGNESS AND ENTREPRENEURIAL INTENTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS: AN EMPIRICAL STUDY COMPARING PRIVATE AND STATE UNIVERSITIES

Abstract: In social sciences literature, it has been discussed that entrepreneurship should be supported for countries economies. In this sense, it is worth to mention university students' entrepreneurial intentions because they are on the edge of career choices (Şeşen and Basım, 2012). Schumpeter (1934) believed that entrepreneurs are not risk takers, so risk taking activity could not be seen as an integral part of entrepreneurship process and failures and its economic responsibilities should not be attributed to entrepreneurs (Aloulou and Fayolle, 2005). In the context of many studies conducted in the literature, this study aims to measure the relationship between willingness to take risks and entrepreneurial intentions of both state and private university students. The sample of this study is made up of 3rd and 4th year students of Faculty of Economics and Administrative Sciences in Private and Public universities located in İstanbul. Survey method was chosen to collect data, with an aim of doing a field study. The scales used were constructed after a deep literature review and were adapted to the Turkish culture by using of the method of translation and back translation as suggested in the literature (such as Ronen and Shenkar, 1985). Apart from demographics, two more instruments used to measure both risk taking willingness adopted from Hisrich and Peters (1995) and entrepreneurial intentions adopted from Linan and Chen (2009). Structural Equation Modelling (SEM) was used to test the models. Main contribution of this study is to examine intentions and risk levels of students trained by universities trying to develop close collaboration with businesses. In this sense education is an important part in the entrepreneurial process.

Keywords: Entrepreneurial Intension, Willingness to Take Risk, State, Private Universities

1. GİRİŞ
Dünya ekonomisindeki yeniden yapılanma sürecinde girişimcilerin ateşleyici unsur olduğu yapılan çalışmalar sonucu açıkça görülmektedir. Yaratıcılıktan yeniliğe, atak olmaktan cesarete, risk almaktan hayalcilığe kadar çeşitli sıfatlarla anılan girişimciler, toplumsal ve ekonomik değişimin motorize gücü olarak ortaya çıkmaktadırlar (Aytaç ve Ömer, 2007:102 aktaran Başol, Dursun ve Aytaç, 2011). Girişimciliğin her yönüyle yapılan çalışmalarda yer alması niyetleri ile doğrudan bağlantılı olduğu ve dolayısıyla girişimciliğin her yönüyle yapılan çalışmalarda yer alması gerektiği de kabul görmüştür (Gartner, Shaver, Gatewood and Katz, 1994). Her ne kadar davranışların öncülleri arasında bilinçaltında yatan birçok faktörün ve hatta kişinin kontrolü dışında gerçekleşen bazı durumların olduğu bilinse de, girişimcilik kapsamında ve daha derinde bu çalışmada, bilinçli olarak, kendi istediğiyle gerçekleştirdiği davranışlara odaklanılmıştır (Bird, 1988). Yazında, belirleyici dış faktörlerden çok iç faktörleri devreye sokan, kişinin nitelikleri ve motivasyonu çerçevesinde şekillenen niyetlere önem veren çalışmalar (Jenkins Johnson, 1997) girişimci

bireylerin farklılığını ve başarılı girişimcileri ortaya çıkarmada, bireysel farklılıklar üzerinde durmakta ve önceki iş deneyimi, başarı ihtiyacı, kontrol odağı, üstün sosyal beceriler ve kişisel kararlılık gibi bireysel faktörlere odaklanmaktadır (Luthans ve Ibrayeva, 2006). Geleceğin girişimcileri olarak düşünülen üniversite öğrencileri üzerine yapılan görgül çalışmaların bir çoğunda bu sürecin bel kemiğini oluşturan niyetler üzerine odaklanılmıştır. Bu öğrencilerin tutumlarının ve eğitim hayatları boyunca içselleştirdikleri bilgi birikimlerinin, onların girişimciliğe yönelik eğilimlerini belirlediği de düşünülmektedir (Wang ve Wong, 2004). Girişimcilik sürecinde, kişilerin iradeleri/istemleri, anlaşılması güç olsa da bu sürecin şekillenmesinde önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Çünkü potansiyel girişimcilerin, fırsatları kolayca fark edebilmelerini ve bu doğrultudaki girişimlerinin arzu edilebilirliğini ve ticari ve/veya soysal yararlılığını kolayca değerlendirebilmelerini sağlayan bir girişimci zekaya ve/veya zihniyete sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir ki bu da dışardan çok da gözlemlenebilir bir olgu değildir (Brazeal ve Herbert, 1999). Girişimcilik faaliyeti genellikle bireyin arzu ve isteğine bağlı olarak ortaya çıkan dolayısıyla niyet edilerek yapılan planlanmış bir davranıştır (Naktiyok ve Timuroğlu, 2009). Bu mantık çerçevesinde araştırmamız İstanbul'da yer alan devlet ve vakıf üniversitelerinde bulunan İşletme ve İktisadi ve İdari Bilimler fakültelerinde eğitim gören ve girişimcilik eğitiminin verildiği üçüncü ve son sınıf öğrencilerine yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin göreceli olarak risk alma eğilimleri üzerinde önemle durulmuştur (Crant, 1996). Asıl amaç, geleceğin girişimcileri olarak görülen üniversite öğrencilerinden yola çıkarak, girişimcilerin kara kutularındaki şifreleri çözmektir. Bu noktadaki, temel varsayımımız, kişilerin belirli şartlar altında hesaplı risk almaya eğilimleri varsa, girişimcilik niyetlerinin de yüksek olacağı yönündedir (Sagie ve Elizur, 1999). Böylelikle, kişilik özelliklerinin ve tutumların, öğrencilerin girişimciliğe yönelik niyetlerini nasıl etkilediği ve bunun yanında bu sürece demografik faktörlerin (örneğin bireysel geçmiş, aile yapısı, yaş vb.) ve çevresel faktörlerin nasıl katkı sağladığının araştırılması bu çalışmanın temel odağıdır. Çalışma, öğrencilerin risk eğilimlerindeki farklılıkların girişimciliğe yönelik niyetlerindeki farklılıklara neden olup olmadığına (Douglas ve Shepherd, 2002); öğrencilerde bu eğilimin nasıl artırılacağına, kişilik faktörleri ile niyet arasında doğrudan ve/veya dolaylı bir ilişkinin varlığına dair soruları cevaplamaya yönelik yapılmıştır. Üniversitelerin iş yaşamına yakın bir tablo çizdiği, Üniversite-Sanayi işbirliğinin birçok platforma taşındığı günümüzde geleceğin girişimcileri olan öğrencilerin niyet ve risk düzeylerinin irdelenmesi ve aldıkları girişimcilik eğitiminin geleceklerine ne derece katkı sağladığının ortaya konulması bu çalışmanın amaçları arasında yerini almaktadır.

II. KAVRAMSAL İNCELEME

Davranışların oluşumunda ele alınan en önemli teorilerden biri olan *Planlı Davranış Teorisi'* ne göre, niyetler üç faktör tarafından belirlenmektedir. Birinci faktör olan tutum , bireyin söz konusu davranış hakkındaki olumlu veya olumsuz değerlendirmelerine işaret etmektedir. İkinci faktör olan *öznel norm* ise karar alıcının dışındaki faktörlerin, sergilenecek davranışın uygunluğunun değerlendirilmesindeki etkilerini ifade etmektedir (Autio, Keeley, Klofsten, Parker ve Hay, 2001; Krueger ve Brazeal, 1994; Tkachev ve Kolvereid, 1999). Son olarak, *algılanan davranışsal kontrolü*, söz konusu davranışın uygulanabilirliğine yönelik kişisel algıları (Autio et al 2001; Krueger ve Brazeal, 1994; Kolvereid, 1997; Tkachev ve Kolvereid, 1999) ifade etmektedir. Niyet, inançlar ve nihai davranışlar arasında bir bağlantı kuran, inançların bir fonksiyonu olarak tanımlanan bir kavramdır. Niyet, bir girişimci için sadece amaç oluşturmak ve o yolda yürümek haricinde, o kişinin (hareket kabiliyetini) serbestlik derecesini ve yaratıcılığını ifade eden geniş bir yelpazede de tanımlanmaktadır (Bird, 1988; Boyd ve Vozikis, 1994). Girişimcilik, fikir üretimi ile başlayan, bu fikri hayata geçirmekle ve riski doğru bir şekilde yönetmekle devam eden, kendi içinde döngüsel bir süreçtir (Bamber ve Owens, 2002). Her ne kadar yazında kesin ve net tanımlı konusunda uzlaşıya varılmış olmasa da, herhangi bir fırsatın keşfi ve/veya yaratılmasının ve bu doğrultuda yenilik aracılığı ile ticari ve sosyal bir fayda sağlamanın, tanımın içinde yer alması gerektiği konusunda bir görüş birliği söz konusudur (Antoncic ve Hisrich , 2001.; 2003). Schumpeter, Girişimciliği tanımlarken daha özel bir bakış açısı geliştirmiştir. Çünkü o girişimciliğin özünde yeniliğin olduğunu ve yeni oluşumların "girişim" ve bu oluşumları eyleme dönüştürenlerin de "girişimci" olarak tanımlanması gerektiğine inanmıştır ve nihayetinde girişimci ile yenilikçi bireyi eş anlamlı kullanılabilir kavramlar olduğunu ileri sürmüştür. Bu tanımla Schumpeter, girişimcilik ile yenilikçiliği ayrılmaz iki parça olarak görmüştür (Stevenson ve Jarillo, 1990; Neely ve Hii, 1998; Sharma ve Chrisman; 1999; Bamber ve Owens, 2002; Antoncic ve Hisrich, 2003). Bütün bunlar ışığında ele alındığında, Girişimcilik, potansiyel herhangi bir yenilik ile bu yeniliğin fayda sağlayacak şekilde hayata geçirilmesi arasındaki dengesizliği anlatmaktadır (Brazeal ve Herbert, 1999). Yapılan çalışmalar sonucunda, kişinin risk alma toleransı ne kadar yüksekse, karar almada özgürlük alanını genişletme ve sonuçta kendi işine sahip olma arzusunun yükseleceği sonucuna varılmıştır (Douglas ve Shepherd, 2002). Burada bahsi geçen risk kavramı, girişimin sonundaki muhtemel belirsizliği veya potansiyel kaybı ifade etmektedir (Forlani ve Mullins, 2000; Koh, 1996). Oluşturulan risk algısı kişinin geçmiş deneyimlerine dayanmaktadır ki bu tecrübeler ışığında karar alıcı hangi koşullar altında ortaya çıkacak sonuçlar üzerinde ne derece kontrol sahibi olacağını bilincinde hareket etmektedir (Macko ve Tysza, 2009). Bütün bu bulgularla paralellik göstermeyen çalışmalara bakıldığında ise, risk alma eğilimi ve niyet arasındaki pozitif yönlü ilişkinin aksine ya anlamlı hiçbir ilişki tespit edilememiştir ya da kişilik özellikleri ve girişimcilik arasında dolaylı bir ilişkinin varlığı benimsenmiştir. Yazından

kaymaklanan öngörü ve bulgulara dayanarak, diğer durumsal faktörler de dikkate alındığında, hala kişilik özellikleri ile girişimciliğin ilişkilendirileceği kabul edilmiş olup (Davidsson, 1995) bu çalışmada devlet ve vakıf üniversitelerdeki, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin risk alma eğilimleri ve girişimcilik niyetlerinin anlamlı derecede farklı olması öngörülmektedir.

Bu öngörülerin örneklemimiz çerçevesinde desteklenip desteklenmediğini test etmek amacıyla aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü etkileri vardır.

H_{1a}: Risk sevmeye boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü etkileri vardır.

H_{1b}: Risksizlik boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde negatif yönlü etkileri vardır.

H_{1c}: Riskten kaçınma boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde negatif yönlü etkileri vardır.

Üniversitede okutulan girişimcilik dersleri ve sektörün üniversitelere desteği sonucu girişimcilik, öğrenciler açısından farkındalık yaratılmaya başlanan bir kavram haline gelmiştir. Geleceğin girişimcileri gözüyle bakılan üniversite öğrencilerinin bu konudaki niyetleri ve risk eğilimleri bu bağlamda önem arz etmektedir. Bu çerçevede ikinci ve üçüncü hipotezimiz aşağıdaki şekliyle ifade edilmiştir.

H₂: Devlet ve vakıf üniversite öğrencilerinin risk alma eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Devlet ve vakıf üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

III. METOD

III.1. Kullanılan Ölçekler

Araştırmamız içerisinde kullanılan ölçekler, literatür taraması yapılarak geçerlilik ve güvenilirlikleri onaylanmış anket soruları arasından seçilmiştir. Girişimcilik niyeti ölçeği, Linan ve Chen (2009)'dan alınmıştır. Ankette kullanılan risk alma eğilimi ölçeği ise literatürdeki güncel ve en sık kullanılan Hisrich ve Peters 1995'den alınmış ve sorular üniversite öğrencilerine göre uyarlanmıştır. Ankette yer alan soru ve cümlelerinin oluşturulmasında, ölçeklerin orijinal dili olan İngilizce'den Türkçeye tercüme ve geri tercüme metodu kullanılmış, akademisyenlerle yapılan mülakatlar aracılığı ile ölçekte yer alan sorularda anlam karmaşası ya da ifade bozukluğu olup olmadığı sorgulanmıştır.

III.2. Örneklem ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Geliştirilen hipotezleri üniversite öğrencileri üzerinde edebilmek amacıyla İstanbul'da bulunan biri devlet, biri vakıf üniversitesi olan 2 üniversite seçilmiş toplam 278 öğrenciden değerlendirilebilir anket toplanmıştır. Örneklemimizi oluşturan öğrencilerin %48,2'si kadın, %51,8'i erkektir. %51,4'ü devlet, %48,6'sı vakıf üniversitesinde eğitim görmektedir. Öğrencilerin %48,6'sı İktisadi ve İdari Bilimler, %51,4'ü İşletme Fakültelerinde bulunmaktadır. %78,4'ünün eğitim dili Türkçe olup, %19,8'i İngilizce ve %1,8'i Almanca dilinde eğitim görmektedir. Örneklemimizi oluşturan öğrencilerin %50,4'ü ailesinde girişimci olduğunu belirtirken, %48,2'si olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %25,5'i çalışırken, %73,7'si çalışmamaktadır. Çalışan öğrencilerin en çok tercih ettikleri sektör birinci sırada %1,8 oranı ile hizmet ve finans sektörü, ikinci olarak %1,4 ile bilişim ve eğitim sektörüdür. Aile şirketine çalışanlar %8,3, diğerleri ise %49,3'ü oluşturmaktadır. Öğrencilerin %71,6'sı staj yapmış ancak %26,6'sı yapmamıştır. Staj yapanlar arasında muhasebe %6,5, bankacılık %4,7 ve lojistik %4 ile en çok tercih edilen ilk 3 sektör olarak ön çıkmaktadır. Öğrencilerin %24,5'u girişimcilik dersi almış olup, %70,5'u henüz girişimcilik dersi almamıştır. Aile gelir düzeyini incelediğimiz zaman %30,6'sının 1500-3000TL, %29,5'inin 3000-5000TL, %17,6'sının 5000-10000TL arası ve %10,1'inin 1500TL'den az olduğunu görmekteyiz.

IV. BULGULAR

IV.1. Ölçek Geçerliliği ve Güvenilirliği

Öncelikle kullanılan ölçeklerin yapısını incelemek ve ölçek geçerlilik ve güvenilirliklerini test edebilmek için AMOS programı kullanılarak Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Risk alma eğiliminin üç boyutlu modeli ve girişimcilik niyeti ölçeğini birlikte DFA yöntemiyle analiz ettiğimizde elde edilen $\chi^2(48, N=278)=123,547$; $p=0,000$ değeri gözlenen ve beklenen kovaryans matrislerinin birbirlerinden farklı olduklarını göstermektedir. Ancak ki kare testi örneklem büyüklüğünden kolayca etkilen bir testtir ve yanlılıkları büyüklüğü arttıkça p değeri anlamlı çıkmaktadır (Lattin et.al., 2003). Ki kare testinin olası sınırlılıkları ve yanlılıkları dikkate alınarak, ikinci grup testler olarak adlandırılan çok sayıda uyum ve anlamlılık testi geliştirilmiştir (Hu & Bentler, 1995). Bu testlerde yer alan indeksler 0 ile 1 arasında değer alabilirler ve indeksler için kabul edilebilir sınır $\geq 0,90$ 'dır. AGFI (Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi) için ise kabul edilebilir sınır $\geq 0,80$ 'dir. Sadece RMSEA (Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası), uyumun ne denli kötü olduğunu gösterdiğinden düşük değerler alması arzu edilir. RMSEA için kabul edilebilir sınır $\leq 0,08$ 'dir (Hair et.al., 2006; Hoyle, 1995). Modelin uygunluğunu göstermektedir (GFI=0,926; AGFI=0,879; CFI=0,947; NFI=0,918; TLI=0,928; RMSEA=0,075). Modelin uygunluğu tespit edildikten sonra yakınsak (convergent) ve ayrıcı (discriminant) geçerlilik testleri uygulanmıştır (Anderson & Gerbing 1988; Fornell & Larcker 1981). Yakınsak geçerliliğin bir kanıtı olarak faktör ağırlıklarının 0,50 değerinin üstünde yer alması ve ağırlıkların istatistiksel

olarak anlamlı olması istenmektedir (Hair et.al., 2006). Analiz sonucunda bütün faktörler istatistiksel olarak anlamlı ve ağırlık değerleride istenilen düzeyde bulunmuştur (ağırlıklar 0,505 ile 0,913 arasında değişmektedir). Faktörlerin yapısal güvenilirliği 0,601 ile 0,915 değerleri arasında değişmekte olup Bagozzi ve Yi'nin (1988) tavsiye ettiği 0,60 değerinin üstünde olduğundan yüksek tutarlılık elde edilmiştir. Ayrıcı geçerlilik için gizil değişkenin açıkladığı ortalama varyansı gösteren ortalama açıklanan varyans (OAV) değerleri hesaplanmıştır. OAV değerlerinin 0,50 ve üzeri olması tercih edilmekle birlikte yeni geliştirilen ölçeklerde 0,45 değeri ve üstü yeterli olmaktadır. Bu çalışmada iki boyutun değeri 0,50 sınırının az altında olmakla birlikte ayrıcı geçerlik testinde kullanılan iki yöntem olan Fornell ve Larcker kriteri (1981) ve Anderson ve Gerbin metodu (1988) sonuçları boyutlarının ayrıştığını desteklemektedir. Bütün bulgular Tablo 1'de yer almaktadır.

IV.2. Yol Analizi

Yukarıdaki bulgular doğrultusunda ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiş ve araştırmanın ilk hipotezini test etmek amacıyla yol analizi kullanılmıştır. Tablo 2 'de yer alan sonuçlardan da görüleceği üzere risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti üzerinde etkisini ölçmek üzere kurulan yol analizi modelinin uygunluğun olduğu bulunmuştur. Ancak risk alma eğiliminin üç boyutundan sadece risk sevmeye istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda

H_{1a} : Risk sevmeye boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü etkileri vardır hipotezimiz desteklenmiştir.

H_{1b} : Risksizlik boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde negatif yönlü etkileri vardır hipotezimiz desteklenmemiştir.

H_{1c} : Riskten kaçınma boyutunun girişimcilik niyeti üzerinde negatif yönlü etkileri vardır hipotezimiz desteklenmemiştir.

H_1 : Risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü etkileri vardır. Genel hipotezimizin bu bilgiler ışığında kısmi olarak desteklendiği ortaya çıkmıştır. Ancak gerçek anlamda risk alma, ölçeğin üç boyutundan sadece risk sevmeye bulunduğundan bulgularımızın beklentilerimizi karşıladığını söyleyebiliriz.

Tablo 1: Ölçeklerin Yapı Geçerlik ve Güvenilirlikleri

Ölçekler	Faktör Ağırlığı	t
Risk Alma Eğilimi : Risk Sevmeye (YG=0,690; OAV=0,432)		
Yabancı birine direkt olarak gidip bir sohbet başlatabilirim.	0,505	a
Yeni yemekler denemeye, yeni yerlere gitmeye ve tümüyle yeni tecrübelerle açığım.	0,762	6,858 ***
Eğer bir şeyden korkarsam, korkumla yüzleşmeyi denerim.	0,679	6,740 ***
Risk Alma Eğilimi : Risksizlik (YG=0,629; OAV=0,460)		
Daha önceden tanımadığım biriyle hiç yemeğe çıkmadım.	0,653	a
Daha önce bilmediğim bir yolda hiç seyahat etmedim.	0,702	5,254 ***
Risk Alma Eğilimi : Riskten Kaçınma (YG=0,601; OAV=0,431)		
Soru sormadan önce cevabını bilmek isterim.	0,599	a
Bir şeyi denemeye istekli olmadan önce onun daha önceden yapıp yapılmadığını bilmem gerekir.	0,710	4,764 ***
Girişimcilik Niyeti (YG=0,915; OAV=0,687)		
Mesleki hedefim girişimci olmaktır.	0,592	a
Kendi işimi kurmak ve yürütmek için her türlü çabayı sarf ederim.	0,816	10,469 ***
Gelecekte bir iş kurmaya kesinlikle kararlıyım.	0,894	11,059 ***
Bir iş kurmayı ciddi olarak düşünmekteyim.	0,886	11,007 ***
Gelecekte iş kurmaya ciddi olarak niyetim var.	0,913	11,187 ***

$\chi^2(48, N=278)=123,547; p=0,000; GFI=0,926; AGFI=0,879; CFI=0,947; NFI=0,918; TLI=0,928; RMSEA=0,075$

Not: YG= Yapısal Güvenirlik; OAV= Ortalama Açıklanan Varyans; a=DFA analizinde 1'e eşitlenen soru

*p=0,05; ** p=0,01; *** p=0,001

GFI=İyilik Uyum İndeksi; AGFI=Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi; CFI= Karşılaştırmalı Uyum İndeksi; NFI=

Normlaştırılmış Uyum İndeksi; TLI=Tucker-Lewis Uyum İndeksi; RMSEA= Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası

Tablo 2: Risk Alma Eğiliminin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Yol Analizi Sonucu

Yol	β	t
Risksizlik $\square$ Girişimcilik Niyeti	0,111	0,849
Riskten Kaçınma $\square$ Girişimcilik Niyeti	-0,133	-1,018
Risk Sevme $\square$ Girişimcilik Niyeti	0,524	3,533 ***

$\chi^2(48, N=278)=123,547; p=0,000; GFI=0,926; AGFI=0,879; CFI=0,947; NFI=0,918; TLI=0,928; RMSEA=0,075$

Not * $p=0,05$; ** $p=0,01$; *** $p=0,001$

GFI=İyilik Uyum İndeksi; AGFI=Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi; CFI= Karşılaştırmalı Uyum İndeksi; NFI= Normlaştırmalı Uyum İndeksi; TLI=Tucker-Lewis Uyum İndeksi; RMSEA= Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası

IV.3. Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları : Devlet Ve Vakıf Üniversitesi Farkı

Devlet ve vakıf üniversitelerine kayıtlı öğrencilerin risk alma eğilimleri ve girişimcilik niyetleri arasında fark olduğunu öngören hipotezlerimizi test etmek için bağımsız gruplar t- testleri uygulanmıştır. Tablo 3'den görüleceği üzere risk alma eğilimi ölçeğinin riskten kaçınma boyutu devlet ve vakıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark göstermiştir. Riskten kaçınma boyutu vakıf öğrencilerinde devlet öğrencilere oranla daha yüksek oranda bulunmuştur (Ortalama_{vakıf}=3,800; Ortalama_{devlet}=3,434). Risk sevme ve ve risksizlik boyutlarında ise istatistiksel olarak fark görülmemiştir.

H_2 : Devlet ve vakıf üniversite öğrencilerinin risk alma eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Hipotezimiz kısmı olarak desteklenmiştir.

Öğrencilerdeki girişimcilik niyetinin öğrencilerin kayıtlı bulundukları üniversitenin devlet veya vakıf üniversitesi olmasına göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde vakıf üniversitelerinde kayıtlı öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin devlet üniversitesindeki öğrencilere göre daha fazla olduğu bulunmuştur (Ortalama_{vakıf}=3,858; Ortalama_{devlet}=3,316). Sonuçlar Tablo 4'de yer almaktadır.

H_3 : Devlet ve vakıf üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Hipotezimiz destenmiştir.

Tablo 3: Risk Alma Eğilimi Ölçeğinin Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Arasındaki Farkı

		N	Ortalama	Std. sapma	t değeri	sd	p değeri
Risk Sevme	Vakıf	135	3,664	1,122	0,001	260,730	0,999
	Devlet	143	3,664	0,930			
Risksizlik	Vakıf	135	2,563	1,280	0,491	276,000	0,624
	Devlet	143	2,486	1,331			
Riskten Kaçınma	Vakıf	135	3,800	1,028	3,151	276,000	0,002**
	Devlet	143	3,434	0,910			

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

Tablo 4: Girişimcilik Niyeti Ölçeğinin Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Arasındaki Farkı

		N	Ortalama	Std. sapma	t değeri	sd	p değeri
Girişimcilik niyeti	Vakıf	135	3,858	1,009	4,286	276	0,000**
	Devlet	143	3,316	1,093			

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

V. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırmanın amacı devlet ve vakıf üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin risk alma eğilimi ve girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Yapılan analizler sonucunda örneklem çevremizdeki üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini ve risk alma eğilimlerini etkileyen birçok faktör ortaya çıkmıştır. Ayrıca devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik niyetinin daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum yine Vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin girişimci bireyler olan öğrencilerin girişimciliğe daha yakın olduğu ile doğrudan bağlantılı olabilir. Çalışmamızda ortaya koyduğumuz istatistiksel bulgular devlet üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin ailelerinde daha az girişimci bireyler olduğunu ortaya koymuştur. Risk alma eğilimi boyutlarından Riskten Kaçınma şaşırtıcı bir şekilde devlet üniversite öğrencilerinde daha az çıkmıştır. Bunun anlamı devlet üniversitesi öğrencileri vakıf üniversite öğrencilerine göre riske daha yatkındır ancak girişimcilik niyeti bağlamında vakıf üniversite

öğrencilerinden geride kalmaktadırlar. Bu bulgular önümüze risk almaya yatkın ancak girişimci olmaya niyetli olmayan devlet üniversitesi öğrencisi profili koymaktadır. Çeşitli ekonomik kaygıların ve çevrelerinde girişimci bireylerin olmayışının bunun en önemli sebebi olduğunu öne sürebiliriz. Yapılan bağımsız t testlerinde Girişimcilik Niyeti ve Risk Sevme boyutunun ailesinde girişimci olan bireylere göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu durum girişimcilik ile farkındalığı bir araya getirip akademisyenleri bu yönde araştırmaya yönlendirmelidir. Şöyle ki, girişimci bireyler, ancak farkındalık yaratılarak ve bu konuda projeler üreterek, genç beyinlere bu kavramları aşılayarak ortaya çıkabilir. Çevresinde girişimci bireylerin olduğu gençlerin daha bilinçli ve girişimciliğe daha yatkın ve istekli olduğunu göz önünde bulundurursak, bu yönde yapılacak çalışmalar daha fazla gencin iş dünyasına ve sektöre atılmasını, gerek ekonomik gerek sosyal atılımlarla ülkemizin kalkınmasına katkıda bulunmasını sağlayacaktır. Üniversitelerin sanayi iş birliği ve çeşitli girişimlerle bu süreci desteklemesi gerekmektedir. Öte yandan analiz sonuçları risk alma eğiliminin girişimcilik niyetini etkilediğini ortaya koymuştur. Bu sonuç risk almanın girişimci veya geleceğin girişimcisi gençler/bireyler için olmazsa olmaz bir faktör olduğunu açıkça ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

- Aloulou, W. ve Fayolle, A. "A conceptual approach of entrepreneurial orientation within small business context", *Journal of Enterprising Culture*, 13, 2005, 24-48.
- Anderson, J. C., ve Gerbing, D. W. "Structural Equation Modeling in Practice : A Review and Recommended Two-Step Approach", *Psychological Bulletin*, 103, Mayıs 1988, 411-423.
- Antoncic, B. ve Hisrich, R. D. "Intrapreneurship: Construct Refinement and Cross-Cultural Validation", *Journal of Business Venturing*, 16, 2001, 495-527.
- Antoncic, B. ve Hisrich, R. D. "Clarifying the Intrapreneurship Concept. *Journal of Small Business and Enterprise Development*", 10(1), 2003, 7-24.
- Autio, E., Keeley, R.H., Klofsten, M., Parker, G.G.C., ve Hay, M. "Entrepreneurial intent among students in Scandinavia and in the USA". *Enterprise and Innovation Management Studies*, 2(2), 2001, 145-160.
- Bagozzi, R.P., ve Yi, Y. "On the Evaluation of Structural Equation Models", *Journal of the Academy of Marketing Science*, 16, Spring 1988, 74-94.
- Bamber, D., Owens J., Davies J., ve Suleman, A. "Enabling the Emergent Entrepreneurial Organization to Develop New Products", *International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research*, 8(4), 2002, 203-221.
- Başol, O., Dursun S. ve Aytac, S. "Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama." *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 13 (04), 2011.
- Bird, B. "Implementing Entrepreneurial Ideas: The Case for Intention", *Academy of Management Review*, 13, 1988, 442-453.
- Boyd, N.G. ve G.S. Vozikis. "The Influence of Self-Efficacy on the Development of Entrepreneurial Intentions and Actions", *Entrepreneurship Theory & Practice*, Summer 1994, 63-77.
- Brazeal, D. V., ve Herbert, T. T. "The genesis of entrepreneurship". *Entrepreneurship theory and practice*, 23, 1999, 29-46.
- Crant, J. M. "The proactive personality scale as a predictor of entrepreneurial intentions". *Education*, 42(01), 1996, 086.
- Davidsson, P. "Determinants of entrepreneurial intentions", 1995.
- Douglas, E. J., ve Shepherd, D. A. "Self-employment as a career choice: attitudes, entrepreneurial intentions, and utility maximization", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26(3), 2002, 81-90.
- Forlani, D., ve Mullins, J. W. "Perceived risks and choices in entrepreneurs' new venture decisions", *Journal of Business Venturing*, 15(4), 2000, 305-322.
- Fornell, C., ve Larcker, F. D. "Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error". *Journal of Marketing Research*, 18, February 1981, 39-50.
- Gartner, W. B., Shaver, K. G., Gatewood, E., ve Katz, J. A. "Finding the entrepreneur in entrepreneurship.", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18, 1994, 5-5.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L., Black, W.C. *Multivariate Data Analysis* (5th ed.). Prentice-Hall, Upper Saddle River, NJ, 1998.
- Hisrich, R.D. ve Peters, M.P. *Entrepreneurship: Starting, Developing and Managing a new enterprise*. United States of America: Irwin McGraw-Hill, 1995.
- Hoyle, R. H. *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues and Applications*. Newbury Park, CA: Sage Publications, 1995.
- Hu, L., ve Bentler, P.M. (1995). *Evaluating Model Fit*. Rick Hoyle, H. (Editör). *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, and Applications*, Thousand Oaks, CA: Sage Publication, 1995, 76-99.
- Jenkins, M. ve Johnson, G. "Entrepreneurial intentions and outcomes: A comparative causal mapping study", *Journal of Management Studies*, 34(6), 1997, 895-920.
- Kolvereid, L. "Organisational employment versus self employment: Reasons for career choice intentions", *Entrepreneurship Theory and Practice* 20 (3), 1996, 23-31.
- Krueger, N. Ve Brazeal, D.V. "Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneurs", *Entrepreneurship Theory & Practice*, Spring 1994, 91-104.
- Lattin J., Carroll J. D., ve Green E. P. *Analyzing Multivariate Data*. Pasific Grove, CA: Brooks/Cole Thomson Learning, 2003.
- Liñán, F. "Skill and value perceptions: how do they affect entrepreneurial intentions?", *International Entrepreneurship and Management Journal*, 4(3), 2008, 257-272.

- Liñán, F. ve Chen, Y.W. "Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 2009.
- Luthans, F., ve Ibrayeva, E. "Entrepreneurial Self-efficacy in Central Asian Transition Economies, Quantitative and Qualitative Analyses", *Journal of International Business Studies*, 37(1), 2006, 92-110.
- Macko, A., & Tyszka, T. "Entrepreneurship and risk taking", *Applied Psychology*, 58(3), 2009, 469-487.
- Naktiyok, A. ve Timuroğlu, M. K. "Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama" Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23(3), 2009.
- Neely, A. ve Hii, J. "Innovation and Business Performance Literature Review", *Judge Institute of Management Studies University of Cambridge, England*, 1998.
- Robinson, P. B., Stimpson, D. V., Huefner, J., ve Hunt, H. K. "An attitude approach to the prediction of entrepreneurship" *Entrepreneurship Theory and Practice*, 15(4), 1991 13-31.
- Sagie, A. ve Elizuir, D. "Achievement motive and entrepreneurial orientation: a structural analysis", *Journal of Organizational Behavior*, 20, 1999, 375-387.
- Schumpeter, J. A. "The Theory of Capitalist Development", *Entrepreneurial Profit. Ch IV*, 1934.
- Sharma, P. ve Chrisman, S. J. J. "Toward a Reconciliation of the Definitional Issues in the Field of Corporate Entrepreneurship", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 23(3), 1999, 11-27.
- Sharma, P. ve Chrisman, S. J. J. "Toward a Reconciliation of the Definitional Issues in the Field of Corporate Entrepreneurship", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 23(3), 1999, 11-27.
- Stevenson, H. H. ve Jarillo, J. C. "A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management", *Strategic Management Journal*, 17, 1990, 17-27.
- Şeşen, H. ve Basım, H. N. "Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Ege Akademik Bakış*, 12, 2012, 21-28.
- Tabak, A., Erkuş, A. ve Meydan, C. H. "Denetim Odağı ve Yenilikçi Birey Davranışları Arasındaki İlişkiler: Belirsizliğe Tolerans ve Risk Almanın Aracılık Etkisi", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 2010, 159-176.
- Tkachev, A. ve Kolvereid, L. "Self-employment intentions among Russian Students" *Entrepreneurship and Regional Development*, 11(3), 1999, 269-280
- Wang, C.K. ve Wong, P.K. "Entrepreneurial interest of university students in Singapore", *Technovation*, 24(2), 2004, 163-172.
- Wang, W. L., Wei, M., ve John, K. "Determinants of Entrepreneurial Intention among College Students in China and USA", *Journal of Global Entrepreneurial Research*, 1(1), 2011, 35-44.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

